Anders Gadegaards prædiken 3. søndag i advent

Taler
Anders Gadegaard
Sognepræst og fhv. domprovst

Dato
14. december 2014

Sted
Vor Frue Kirke, Københavns Domkirke

Omstændigheder
Prædikentekst
Matthæusevangeliet kapitel 11, vers 2-10

HAN, SOM KOMMER, ER KOMMET

Johannes er i fængsel. Kort tid efter vi mødte ham ved Jordanfloden, hvor han prædikede omvendelse og Gudsrigets komme. Der døbte han Jesus og kaldte ham den udvalgte, mens Guds røst lød: "Det er min søn, den elskede." Men nu sidder han i fangehullets stinkende mørke og kommer i tvivl. Hvem ville ikke det? Uden dagslys, pint og tortureret, med udsigt til henrettelse indfinder tvivlen og opgivelsen sig i Johannes. Har det været forgæves? *Var* det nu Gud selv, der kom i skikkelse af hans halvfætter Jesus? Eller er det hele blændværk? For det bliver ikke rigtig til noget med det fredsrige, han lovede skulle komme. Tvivlen nager så meget, at han sender sine disciple ud for at få sagen afklaret med spørgsmålet: "Er du den, som kommer – eller skal vi vente en anden?"

Måske synes det malplaceret at lytte til sådan en tekst her ind under jul, hvor vi igen skal fejre Jesusbarnets fødsel. Stuerne er pyntet op med gran og nisselandskaber, engle daler ned fra loftet, de fleste har allerede været til julefrokoster og lignende selskabelighed – alt sammen for at fejre, at det nu igen er sæson for det store fredsbudskab i verden. Frygt ikke, sagde englen julenat, en stor glæde skal vise sig, og en himmelsk hærskare af engle sang "fred til mennesker".

Men tror *vi* på det? Se jer omkring. Verden er lige så rå og ubarmhjertig som dengang. Mennesker slår hinanden ihjel – selv Danmark kaster dræbende bomber ned i en fjern egn ikke så langt fra der, hvor den guddommelige julefred blev født. Tortur er stadig en del af krigens dagsorden på trods af smukke konventioner om det modsatte. Sult og fattigdom så ufattelig grusomt, at vi ikke kan sætte os ind i det, er virkeligheden for millioner af mennesker på

kloden. Selvmordsrate, spiseforstyrrelser og et voldsomt forbrug af nervemedicin vidner om, at livet heller ikke er lyst og let hos os. Det kræver ikke mere end et meningsløst tab af en elsket, en trafikulykke, en tidlig cancer, så bryder vores verden sammen, og vi spørger: Hvor er Gud i alt dette? Og så tænder vi stearinlys i den mørke tid for at jage dæmonerne på flugt. Men lykkes det? Er vi ikke lige tvivlende i vore hjerter?

Hvad er det for en snak om julefryd og julefred? Er det bare noget, vi leger en gang om året – vel vidende, at det er indbildning. En leg vi har brug for, for ikke at synke ned i mismod og opgivelse?

I den forstand er Johannes Døberens tvivl i fangehullets mørke ikke væsensforskellig fra vores egen. Var han, Jesus, virkelig den, der skulle komme – eller skal vi vente noget helt andet? Blev verden virkelig et helt andet sted med Jesu komme? Kom der virkelig fred til jord med hans fødsel?

"Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden", spurgte Johannes på vores allesammens vegne. Og Jesus svarer ved at henvise til, hvad han sagde og gjorde. "Gå hen og fortæl Johannes, hvad I hører og ser: blinde ser og lamme går, syge bliver raske og døve hører, døde står op, og evangeliet forkyndes for fattige." Gud kendes på gerningerne. Hvor dette sker, er Gud.

Det er, som om Jesus dermed siger til os: 'Hvad er troen på Gud værd, hvis ikke den er bundet til det, I får at vide om Gud af mig? Er Gud bare et abstractum for at få verden til at gå op eller en bekvem skjult udefinerlig størrelse, så kan det være lige meget med dit gudsforhold. Nej, Gud skal kendes og erkendes gennem mig, det vil sige gennem mine gerninger. Gud skal kendes som den kraft, der gør syge raske, indgyder fattige mod og overvinder døden.' Sådan siger Jesus i dag til os.

Da folk er gået, fortsætter Jesus med at tale om Johannes. Overraskende nok fremhæver han Johannes ikke bare som en profet, men som den engel, der baner vejen for Guds komme. Han, som kort forinden har tvivlet og spurgt, er du den, som kommer? Han udnævnes til at være den, der baner vejen for ham, som kommer. Hvilket dyb af visdom, der ligger i dette. Tvivleren udnævnt til den, der baner vejen for Gud. Tvivlen som troens forudsætning. Det lidenskabelige, oprigtige spørgsmål: Er det Gud selv, der kommer til mig? – besvares med et: Se på, hvad der sker. Sejrer livet over døden, lyset over mørket, glæden over sorgen,

da er Gud kommet. Og vi ser os omkring, tolker, hvad der er afgørende for os – og troen indfinder sig.

Sandheden handler om det gode, der sker midt i modgang og mørke. At Guds kraft findes på trods af nederlag, sorg og smerte. Den tro kan kun indfinde sig, hvis man gribes af den. Sådan kan vi alle få en Johannes Døber-opgave: Der, hvor vi midt i modgangen oplever, at troen overvinder tvivlen, og vi derfor kæmper med tro på, at kampen giver mening, og at den kan vindes.

Nelson Mandela sad i fængsel i 27 år, ryddet af vejen af magthaverne for derved at holde de sorte væk fra indflydelse. Han blev en forløber, han banede vejen for troen på fredsriget. Mandela fortæller i sin selvbiografi om den konstante tvivl og kamp med hadet, han udkæmpede i fængselscellen. Det var som at være i helvede, skriver han. Og dog lykkedes det ham at bevare et rum i sit hjerte for glæde – ikke så meget den glæde man får, når andre gør noget godt for en, den er ikke så svær at føle, men at glædes *ved* andre, hvilket er nok så svært, når man stort set kun møder fjendskab. Da Mandela kom ud i friheden og blev indsat som præsident, insisterede han på, at hans fangevogtere skulle deltage i højtideligheden. Som et tegn på forsoning. "Hadede du dem ikke", blev han spurgt. Og han svarede: "Jo, men jeg indså, at vedblev jeg med det, ville jeg stadig være deres fange, fanget af mit had, og jeg ønskede frihed."

Den frihed talte Johannes om dengang ved Jordanflodens bredder. Friheden i at nedbryde barriererne mellem jøde og græker, kvinde og mand, rig og fattig, slave og fri. Den frihed er en erfaring af Gudsrigets komme – ikke en permanent tilstand i tilværelsen, men en befriende kraft, som kan bryde ind i vort liv og forvandle alt. Så tro og håb og kærlighed bliver disse tre, som er vigtigst af alt.

Al fortælling om denne virkelighed – om det er de gamle historier om Jesu gerninger, eller det er en moderne som Nelson Mandelas – vil altid være utilstrækkelig. Men fortællingen om det kan åbne vore øjne for, at også hvor vi er, bliver syge raske, får modløse nyt mod, kommer hjælpen til hjælpeløse. Han, som gjorde dette i levende live, er den, der kommer også til os. Han er Gud, der tager bolig i vores verden, så den også er et sted, hvor Guds kærlighed til sin skabning viser sig. Kan du se det ske, kan du også tro det som Guds gerning.

Det forudsætter, at du bereder dit hjerte på at *kunne* tro – bl.a. ved at stille tvivlens alvorlige spørgsmål til livet. Det drejer sig om meningen med livet – og

der skal man lytte til en anden slags meddelelser, den slags, som kræver engle eller store lysende stjerner. At oplade sit sind og komme til tro beskriver meget godt dobbeltheden. Det er noget, som overgår os. Man skænkes troen og kan ikke lade være at tro, og dog skal man komme til den. Man bevæges, og dog skal man selv sætte sig i bevægelse. Man skal berede sig. Man skal berede Gud en vej – i sit indre og omkring en.

Den russiske forfatter Dostojevskij led af den samme tvivl som Johannes Døberen, og som vi gør. Og dog var han grebet af troens lidenskab. Han skriver i et brev: "Jeg er et ægte barn af min tid, et tvivlesygens og mistroens barn, og sandsynligvis vil (jeg) forblive (at være) det til mine dages ende. Hvor har jeg ikke været pint – og hvor pines jeg ikke stadig – af denne hede længsel efter troen, en længsel, der er desto heftigere, jo flere beviser jeg finder mod troen. Alligevel skænker Gud mig undertiden øjeblikke af fuldkommen ro, og i sådanne øjeblikke har jeg formuleret min trosbekendelse: Jeg tror, at der intet skønnere findes, intet dybere, intet så dragende, Intet så sandt, så klogt, så modigt og så fuldkomment som Jesus Kristus. Atter og atter fyldes jeg ved tanken på Ham med brændende kærlighed, og jeg siger til mig selv, at Hans lige ikke blot ikke findes, men ikke kan findes. Jeg siger endnu mere: Hvis nogen bragte mig beviset for, at sandheden ikke er i Kristus, og hvis sandheden i virkeligheden ikke var hos Kristus, så ville jeg hellere være med Kristus end med sandheden." [1]

Sådan er den tro, som lader sig gribe af, hvad vi hører om Jesu gerninger. Intet kan måle sig med hans fuldkomne hengivelse til enhver, der havde brug for ham. De syge, de bange, de fattige, de fremmede, de enlige, de glemte børn, de fortvivlede, de udelukkede, enhver, der kæmpede med at komme til rette med tilværelsen, genoprejste Jesus til nyt liv. I den forstand skabte han opstandelse overalt, hvor han kom frem. Og har gjort det lige siden.

Guds stemme lyder i tvivlen, i fortvivlelsen, i modløsheden, i dit fængsels mørke. Der, hvor du tror dig helt overladt til dig selv, i dybet af dine mørkeste tanker, i nederlagets stund, i sorgen, i bønnens enrum. Der deler den korsfæstede Gud lidelsen med dig, ja tager din lidelse på sig for at befri dig. Stol på det, lev nu, optaget af lige præcis dette øjebliks krav på dig. Paradis er her allerede, hvis du tør tro det, gribe efter det, og ikke kun se med øjnene, men også med hjertet.

Lever man på den tro, at Guds rige er virksomt tilstede, er man allerede godt

rustet til at gå fremtiden i møde, hvad end den bringer af bekymring og kval. I den forstand er Kristi ord selvopfyldende. Ordet skaber, hvad det nævner. Tror du, at det sker – at det *kan* ske, omkring dig og for dig selv, at "blinde ser, lamme går, syge bliver raske, døve hører, døde står op, og evangeliet forkyndes for fattige", er vejen banet for, at Guds kærlighedsrige kan holde sit indtog også i dit liv. Så har Johannes Døber-gerningen fundet sted, og han, som kommer, vil komme.

1. Dostojevskiljs Breve i Udvalg, nr. 31. til fru Natalja D. Fonvísina, Ejnar Thomassens udgave 1966, side 86.
   – Anders Gadegaard: "Tro mod politik. Kristne værdier – byggesten til en politisk etik", s. 197. Eksistensen. 1. udg., 2. opl., 2020.

Kilde
Anders Gadegaard: "Tro mod politik. Kristne værdier – byggesten til en politisk etik", s. 165-171. Eksistensen. 1. udg., 2. opl., 2020.

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
3. søndag i advent, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/anders-gadegaards-praediken-3-sondag-i-advent